

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

НадраMonitor

**МОНІТОРИНГ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ЗМІН У РЕГУЛЮВАННІ ВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ**

29 січня – 4 лютого 2024 року

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проєкту “Прозорість Енергетичного Сектору”, який виконує ГО “ДІКСІ ГРУП”. Інформація, викладена в цьому дослідженні, є виключною відповідальністю ГО “ДІКСІ ГРУП” і за жодних обставин не може розглядатися як така, що відображає позицію USAID чи Уряду США.

© ГО «Діксі Груп», 2024 р.

Аукціони та спеціальні дозволи на користування надрами

Держгеонадра опублікувала інформацію про **анулювання 3-ох** спеціальних дозволів на видобування та розробку:

- **руд марганцю** на ділянці Північна [Велико-Токмацького](#) родовища (Запорізька обл.);
- **питних підземних вод** на водозаборі КП «Полтававодоканал» [селищі Машівка](#) (Полтавська обл.);
- **питних підземних вод** на водозаборі КП «Полтававодоканал» у [м. Карлівка](#) (Полтавська обл.).

Треті аукціони з продажу спецдозволів [заплановано](#) на 8 лютого 2024 року. На торги запропоновано 14 ділянок надр з покладами глини, вапняку, піску, бурштину, кам'яного вугілля, піщано-галькового матеріалу, гравію, граніту, мігматиту, кристалічного сланцю, андезито-дациту, підземних вод мінеральних (лікувально-столових). Загальна початкова вартість лотів становить 101 017 044,77 грн. Торги проходять на платформі [Прозорро](#) в режимі реального часу.

№ з/п	Назва об'єкта користування	Вид корисної копалини	Область	Початкова вартість лота, грн
1.	Ратівське родовище	глина	Закарпатська	358 848
2.	Цекинівське родовище (ділянка Північна)	піщано-гальковий матеріал, гравій	Вінницька	913 334
3.	Західновербівське родовище	вапняк	Вінницька	520 483
4.	Бовкунське родовище	граніт, мігматит, кристалічний сланець	Київська	3 462 884
5.	Горинська-2 ділянка	пісок	Хмельницька	674 216
6.	Ділянка Озерна-16	бурштин	Рівненська	9 097 088
7.	Ділянка Стугна	пісок	Київська	42 600
8.	Ділянка Південна Вільбівненського родовища	пісок	Рівненська	1 183 350
9.	Ділянка Лугова-113	бурштин	Рівненська	12 914 616
10.	Ділянка Єльне-23	бурштин	Рівненська	2 848 378
11.	Шахтоділянка № 1, виділена в межах поля шахти ім. О.Г. Стаханова (пласт к5в)	кам'яне вугілля	Донецька	2 225 061
12.	Шахтоділянка Краснолиманська (пласт к5в)	основна – кам'яне вугілля та супутні – газ (метан) вугільних родовищ, германій у вугіллі кам'яному	Донецька	43 369 572
13.	Ділянка надр «Хижа», де розташована проектна свердловина № 1-В (пр)	підземні води мінеральні (лікувально-столові)	Закарпатська	2 073 510
14.	Південна ділянка Зборівського родовища	андезито-дацит	Закарпатська	21 333 102

Законодавчі ініціативи

Комітет Верховної Ради з питань енергетики та житлово-комунальних послуг розглянув законопроект № 10086 від 25.09.2023 р. «Про внесення змін до статті 1 Закону України «Про відновлення платоспроможності державних вугледобувних підприємств» щодо продовження терміну дії мораторію на виконавчі провадження, заходи примусового виконання рішень та порушення справ про банкрутство державних вугледобувних підприємств»

Законопроектом пропонується:

- продовжити термін дії мораторію на реалізацію виконавчих проваджень та заходів примусового виконання рішень щодо державних вугледобувних підприємств, накладення арештів та заборон відчуження майна у таких виконавчих провадженнях, мораторію на порушення справ про банкрутство державних вугледобувних підприємств – з 1 січня 2024 року до 1 січня 2025 року;
- поширити термін дії мораторію на виконавчі провадження на ДП «Східний гірничозбагачувальний комбінат» та операторів систем розподілу електричної енергії, на території яких станом на 31 грудня 2023 року ведуться бойові дії або які знаходяться в окупації;
- до 1 травня 2024 року Кабінету Міністрів України розробити Програму діяльності державних вугледобувних підприємств на період до 2030 року;
- рекомендувати Рахунковій палаті України проводити аудит ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на державну підтримку вугледобувних підприємств, заходи з ліквідації неперспективних вугледобувних підприємств та реструктуризацію вугільної галузі;
- виробники електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт мають право здійснювати електрозабезпечення електроустановок об'єктів критичної інфраструктури за погодженням з органами місцевого самоврядування, за умови організації комерційного обліку, і ця діяльність не потребує ліцензії.

Комітет рекомендував прийняти акт у другому читанні та в цілому як Закон з уточненою назвою «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення платоспроможності окремих державних підприємств у сфері енергетики, що перебувають у критичному стані».

Комітет Верховної Ради з питань енергетики та житлово-комунальних послуг розглянув законопроект № 6133 від 05.10.2021 р. «Про внесення змін до Закону України «Про нафту і газ» щодо визначення критичних сховищ газу та критичних магістральних трубопроводів транспортування газу»

Комітет рекомендував прийняти акт у другому читанні разом з правками, напрацьованими комітетом. Проект Закону визначає поняття ключових та не ключових сховищ нафти і газу, магістральних трубопроводів транспортування газу.

Зокрема, Кабінет Міністрів України затверджує та, у разі потреби, переглядає перелік ключових сховищ газу.

До ключових магістральних трубопроводів транспортування газу належать такі, що є об'єктами державної власності та є стратегічно важливими для економіки і національної енергетичної безпеки, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам та які не підлягають виведенню з експлуатації.

Окрім цього, пропонується встановити що:

- підземні сховища нафти, газу та продуктів їх переробки, створені в природних ємностях, є об'єктами права державної власності;
- проектно-кошторисна документація (проекти, робочі проекти, робоча документація) на спорудження, реконструкцію і виведення з експлуатації (ліквідацію) підземних сховищ підлягає оцінці впливу на довкілля та експертизі у встановленому законодавством порядку.

Також до другого читання Комітетом напрацьовано ряд рекомендацій до законопроекту стосовно майбутнього процесу оптимізації газотранспортної системи України. Серед іншого зокрема, пропонується розробити особливий режим експлуатації магістральних трубопроводів транспортування газу, який передбачає здійснення оператором газотранспортної системи України низки організаційно-технічних заходів з відключення технологічних трубопроводів та інженерних мереж магістрального трубопроводу транспортування газу з метою оптимізації витрат на його утримання у безпечному стані із збереженням відповідного газопроводу, який не залучається до транспортування природного газу.

Для законодавчого впровадження інструментів оптимізації газотранспортної системи пропонується, що Кабінет Міністрів України:

1) у двомісячний строк з дня набрання чинності Закону затверджує перелік ключових сховищ газу та перелік ключових магістральних трубопроводів транспортування газу;

2) у шестимісячний строк з дня набрання чинності Закону:

- затверджує порядок виведення з експлуатації (ліквідації) підземних сховищ газу, які не є ключовими;
- затверджує порядок виведення з експлуатації магістральних трубопроводів транспортування газу та/або їх окремих складових;
- затверджує порядок застосування особливого режиму експлуатації магістральних трубопроводів транспортування газу.

Регуляторні ініціативи

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України наказом № 108 від 30.01.2024 р. внесло зміни до Методичних рекомендацій з оцінки викидів парникових газів за видами діяльності установок

Ця методика може застосовуватися для розрахунку викидів CO₂ від спалювання палива. Моніторинг викидів CO₂ від процесів спалювання включає викиди від спалювання всіх видів викопного палива, альтернативного палива, а також викиди CO₂ від процесів очищення відхідного газу.

Оновлені Методичні рекомендації стосуються таких видів діяльності як переробка нафти, виробництво коксу, виробництво чавуну або сталі, обробка металевих руд.

Інші новини уряду, ЦОВВ, компаній

На конференції «United for Nature. Agenda for Ukraine» [розпочато](#) публічний діалог щодо декарбонізації видобувної галузі України. Прем'єр-міністр Денис Шмигаль відзначив позитивні зміни в реформі надрокористування, серед яких рекордні надходження до держбюджету від продажу спеціальних дозволів на користування надрами – понад 2,4 млрд грн. Загалом Держгеонадра у 2023 році видало 465 спецдозволів, що на 68% більше ніж в 2022 році.

Заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України з питань європейської інтеграції Євгеній Федоренко [зазначив](#), що ціллю на 2024 рік є становлення Держгеонадр як сервісної служби європейського зразка за принципом «єдиного вікна». Це спростить роботу бізнесу у сфері, а також дозволить оцінювати вплив видобувної діяльності на довкілля ще на етапі її планування. Також учасники обговорили питання декарбонізації видобувної галузі, враховуючи європейський

контекст руху України, Green Deal та стратегічне партнерство з ЄС у сфері мінеральної сировини, орієнтуючись на світовий кліматичний порядок денний.

Аналіз видання Liga.net щодо показників буріння та видобутку АТ «Укргазвидобування» показав, що із введених у 2023 році 87 свердловин 6 свердловин – «сухі» і були передані в «спостережний фонд», 62 – експлуатаційні, що дали додаткових 575 млн куб. м газу. Решта – пошукові, що буряться на перспективних площах.

Також в дослідженні звертається увага на проблему «заміщення» ренти полягає в тому, що весь масив свердловин, які масово з'являються на виснажених родовищах (відбувається ущільнення сітки буріння), розбурений для мінімізації виплат рентних платежів, адже «нові» свердловини оподатковуються за меншими рентними ставками. Також звертається увага на можливість маніпуляцій з показниками видобутку через збільшення або зменшення виробничо-технологічних втрат (ВТВ)

Зокрема, аналізується інтенсифікація буріння компанії. У 2022 році компанія вийшла на показник близько 215 тис. м проходки, та передала замовнику 41 свердловину. А у 2023 році вже 325 тис. м та 87 свердловин. Загалом у роботі були від 37-41 бурових верстатів із загальної кількості у 42 одиниці. Зазначається, що інтенсифікація буріння може давати збільшення видобутку газу у короткостроковій перспективі, разом з тим це матиме негативний ефект на видобуток у довгостроковій перспективі.